

RAPORT
o stanie
Gminy Głowczyce

za rok 2019

WÓJT GMINY GŁÓWCZYCE

URZĄD GMINY GŁÓWCZYCE
UL. KOŚCIUSZKI 8
76-220 GŁÓWCZYCE
www.glowczyce.pl

Głowczyce, lipiec 2020 r.

SPIS TREŚCI

Strona

WSTĘP	5
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GŁÓWCZYCE	5
1.1. Położenie	6
1.2. Ludność	7
1.3. Użytkowanie terenu	9
1.4. Własność gruntów	10
1.5. Stan mienia komunalnego	10
1.6. Gospodarstwa rolne.....	11
1.7. Podmioty gospodarcze.....	12
II. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII ORAZ UCHWAŁ RADY GMINY	12
2.1. Dokumenty strategiczne Gminy	12
2.2. Realizacja uchwał rady Gminy.....	13
III. FINANSE GMINY	14
3.1. Wykonanie budżetu Gminy Głównicyce.....	14
3.2. Dochody i wydatki gminy w okresie od 2010 roku do 2019 roku.....	16
IV. INWESTYCJE I REMONTY	17
4.1. Inwestycje.....	17
4.2. Remonty	18
V. ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA.....	19
5.1. Pomoc społeczna	19
5.2. Działania na rzecz seniorów	22
5.3. Ochrona zdrowia	22
5.4. Profilaktyka uzależnień	23
VI. PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	24
6.1. Planowanie przestrzenne	24
6.2. Decyzje o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	25
VII. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	27
7.1. Sprzedaż nieruchomości.....	27
7.2. Komunalizacja mienia Skarbu Państwa	27
7.3. Uwłaszczenie	27
7.4. Zakup działek do zasobu komunalnego	28
7.5. Gospodarka gruntami.....	28
VIII. ŚRODOWISKO I EKOLOGIA.....	28
8.1. Decyzje dotyczące wycinki drzew	28
8.2. Gminny Program Usuwania Azbestu	28
8.3. Decyzje środowiskowe.....	29
8.4. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Głównicyce w 2019 r.	30
8.5. Ekologia.....	30
8.6. Gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	31
IX. INFRASTRUKTURA DROGOWA.....	32
9.1. Infrastruktura drogowa	32
9.2. Remonty dróg	33
9.3. Decyzje o zajęciu pasa drogowego	34
X. GOSPODARKA KOMUNALNA	35

10.1. Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków.....	35
10.2. Komunikacja, dowóz uczniów do szkół.....	36
10.3. Gospodarka mieszkaniowa	37
10.4. Oświetlenie ulic na terenie Gminy.....	39
10.5. Cmentarze komunalne	39
10.6. Pozostałe usługi wykonywane przez Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Główczycach.....	39
XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	40
XII. OŚWIATA.....	40
12.1. Placówki oświatowe.....	40
12.2. Stypendia naukowe	41
12.3. Dotacje oświatowe	41
12.4. Wydatki na oświatę.....	42
XIII. ZABYTKI	43
XIV. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA	44
14.1. Wydarzenia i zrealizowane projekty.....	45
14.2. Działalność sekcji i grup	47
14.3. Biblioteka publiczna i jej filie.....	48
14.4. Hala sportowa	49
14.5. Remonty infrastruktury	49
XV. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY	50
15.1. Policja	50
15.2. Ochotnicza Straż Pożarna.....	51
XVI. WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	53
XVII. AUDYT WEWNĘTRZNY	56
ZAKOŃCZENIE	57
ZAŁĄCZNIKI	
Załącznik nr 1	
Załącznik nr 2	

WSTĘP

Niniejszy raport sporządzony został na podstawie z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713).

Celem przygotowania niniejszego Raportu jest przedstawienie i podsumowanie działalności Wójta w 2019 roku. Raport obejmuje realizację polityk, strategii i uchwał rady.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GŁÓWCZYCE

Powierzchnia gminy: 32 381 ha.

W skład gminy wchodzi 26 sołectw oraz 1 osiedle: Będziechowo, Cecenowo, Ciemino, Choćmirówko, Dargoleza , Drzeżewo, Głowczyce, Gorzysław, Gorzyno, Izbica, Klęcino, Poblocie, Podole Wielkie, Rumsko, Rzuszcze, Siodłonie, Skórzyno, Stowięcino, Szelewo, Szczypkowice, Warblino, Wolinia, Wykosowo, Wielka Wieś, Żoruchowo, Żelkowo, Głowczyce - Osiedle. `Gmina obejmuje zasięgiem 49 miejscowości, z których największa to miejscowość Głowczyce.

Gmina Główczyce to nie tylko piękne krajobrazy, malownicze widoki oraz obfitość fauny i flory. Gmina wyróżnia się bogactwem zabytków różnego formatu. Zlokalizowane są tu liczne zabytkowe pałace, historyczne cmentarze oraz zabytki architektury sakralnej.

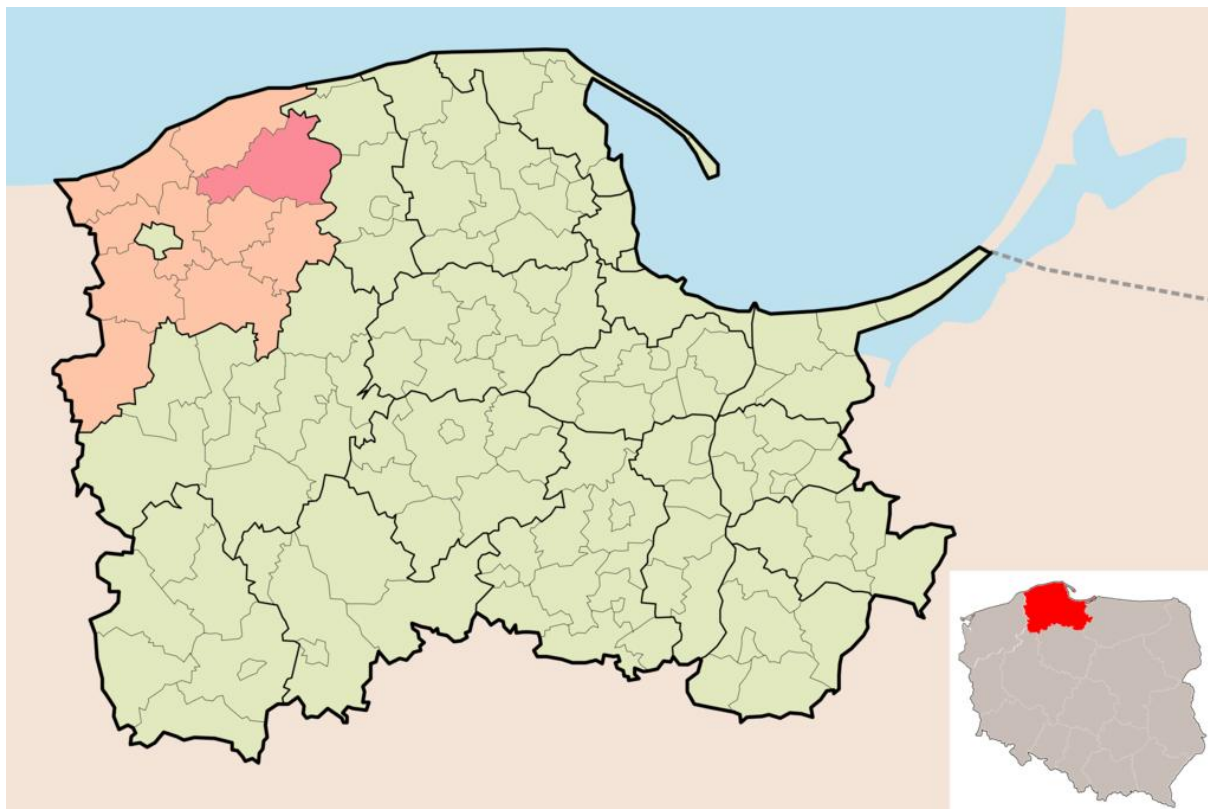
1.1. Położenie

Gmina Główczyce położona jest w województwie pomorskim, w północno – wschodniej części powiatu słupskiego, na Pobrzeżu Słowińskim. Graniczy:

- od wschodu z gminami powiatu lęborskiego: Wicko i Nowa Wieś Lęborska,
- od południa z gminami powiatu słupskiego: Potęgowo i Damnica,
- od strony zachodniej z gminą Słupsk,
- od północy z gminą Smołdzino (powiat Słupsk).

Granica Gminy Główczyce w części północnej wyznaczona jest przez brzeg jeziora Łebsko, w części wschodniej przez koryto rzeki Łeby. Granica południowa Gminy przebiega głównie przez tereny rolne, pola uprawne i łąki, w części zachodniej przez tereny leśne. Północno – zachodnią granicę wyznacza rzeka Pustynka wpadająca do jeziora Łebsko.

Przez obszar Gminy Główczyce przebiega centralnie, w kierunku zachód - wschód, droga wojewódzka DW 213 Słupsk – Wicko – Celbowo.

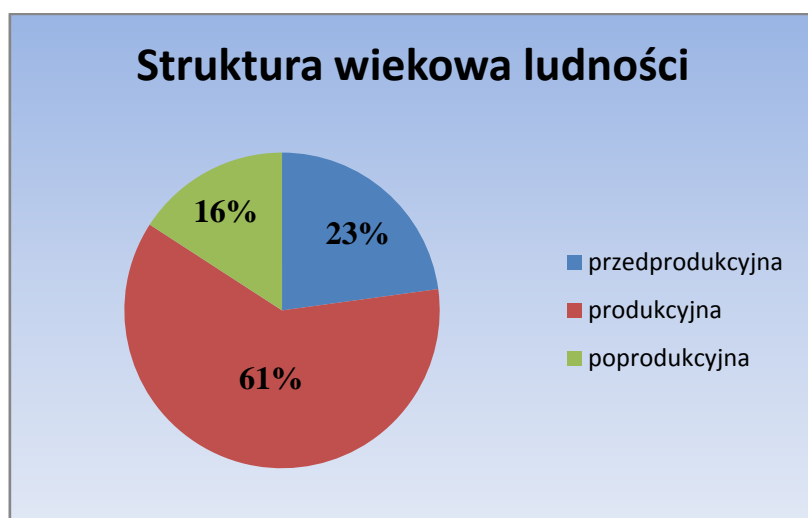
Położenie Gminy Główczyce na mapie województwa pomorskiego.

1.2. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2019 r. ogólna liczba ludności Gminy Główczyce wynosiła **8954 osób**, w tym mieszkańców zameldowanych na **pobyt stały – 8871**, na **pobyt czasowy – 83**. W podziale na płeć (pobyt stały): ilość kobiet - 4387, ilość mężczyzn – 4484.

Struktura wiekowa ludności:

- przedprodukcyjna (do 18. roku życia) – 2026
- produkcyjna – 5439
- poprodukcyjna (pow. 65 r. ż. u mężczyzn; pow. 60 r. ż. u kobiet) – 1406

Liczba stałych i czasowych mieszkańców Gminy Główczyce, na podstawie prowadzonego przez gminę rejestru mieszkańców, kształtowała się następująco:

Miejscowość	Liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy	Pobyt stały	Pobyt czasowy
Będziechowo	136	135	1
Będzimierz	45	45	0
Cecenowo	346	342	4
Choćmirowo	57	57	0

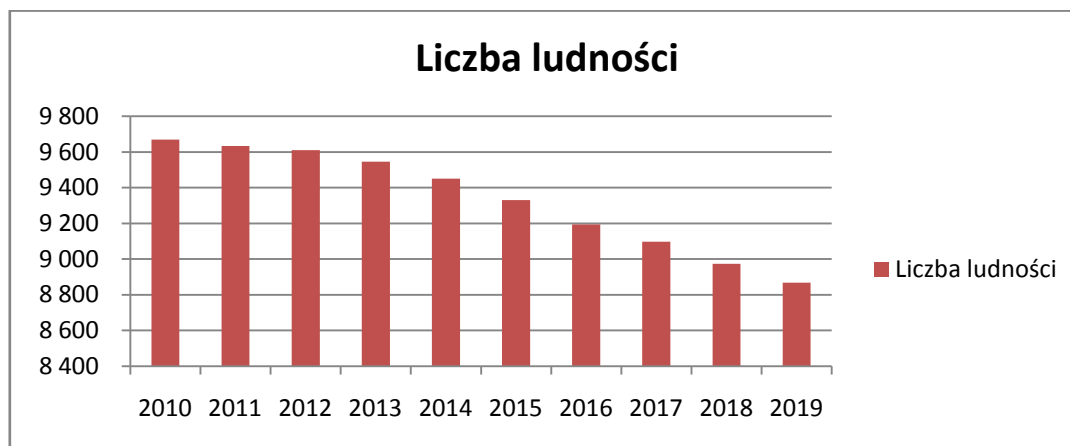
Choćmirówko	116	116	0
Ciemino	153	149	4
Dargoleza	165	163	2
Dochowo	70	70	0
Dochówko	36	33	3
Drzeżewo	135	134	1
Gać	36	36	0
Główczyce	1682	1671	11
Gorzyno	333	331	2
Gorzysław	33	32	1
Gostkowo	49	49	0
Izbica	259	257	2
Kłęcinko	100	99	1
Kłęcino	241	238	3
Kokoszki	5	5	0
Lipno	14	14	0
Michałowo	22	22	0
Murowaniec	9	9	0
Następowo	14	14	0
Olszewko	11	11	0
Pękalin	17	17	0
Pobłocie	712	706	6
Podole Wielkie	190	190	0
Przebędowo Słupskie	57	57	0
Rówienko	14	14	0
Równo	82	82	0
Rumsko	242	241	1
Rzuski Las	49	49	0
Rzuszcze	281	278	3
Siodłonie	200	196	4
Skórzyno	143	143	0
Stowięcino	382	381	1
Szczypkowice	386	381	5
Szelewo	60	59	1
Święcino	55	55	0
Warblino	130	127	3
Wielka Wieś	345	345	0
Wolinia	319	316	3
Wykosowo	248	243	5
Zawada	27	25	2
Zgierz	59	59	0
Zgojewko	14	14	0
Zgojewo	141	140	1
Żelkowo	279	277	2
Żoruchowo	455	444	11
RAZEM	8954	8871	83

Liczba urodzeń w 2019 roku – 92 (w roku 2018 – 114)

Liczba zgonów w 2019 roku – 100 (w roku 2018 – 108)

Zawartych zostało 62 związków małżeńskich, natomiast 5 par obchodziło jubileusz „Złotych Godów”.

W ciągu ostatnich lat liczba mieszkańców zmniejszyła się. Tendencja przyrostu naturalnego w gminie wykazuje trend malejący. Zauważalne jest wyraźne starzenie się mieszkańców.

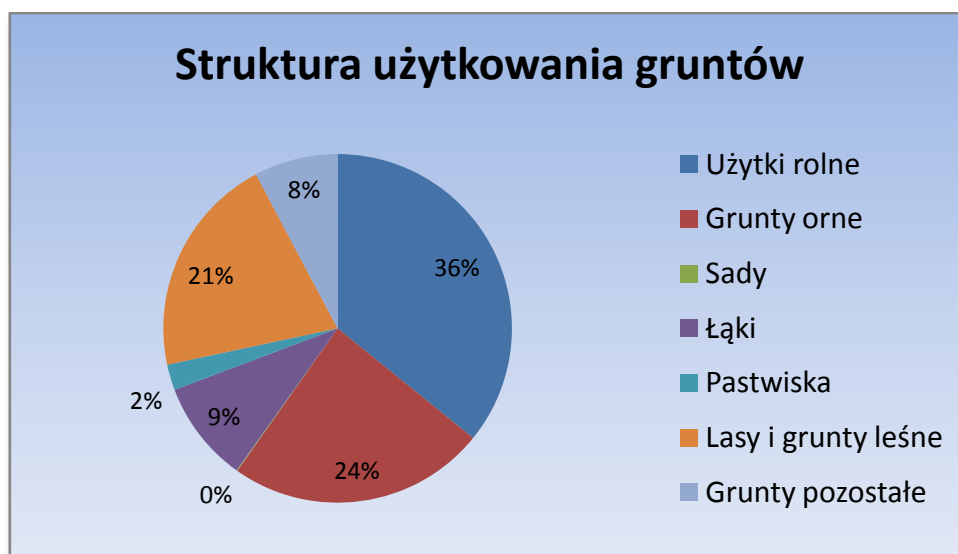

1.3. Użytkowanie terenu

Gmina Głównyzyce jest największą gminą w powiecie słupskim, a szóstą pod względem wielkości w województwie pomorskim.

Struktura użytkowania gruntów Gminy przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 17984 ha, w tym:
 - gruntu orne – 12019 ha
 - sady – 37 ha
 - łąki – 4728 ha
 - pastwiska – 1200 ha
- lasy i grunty leśne – 10331 ha
- grunty pozostałe – 3897 ha

1.4. Własność gruntów

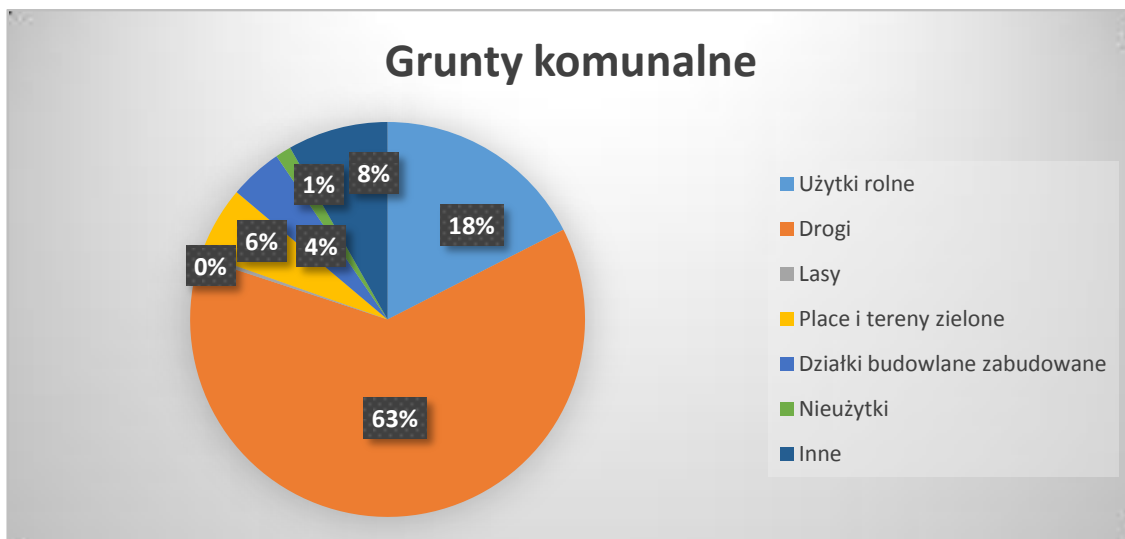
Na terenie Gminy występują grunty Skarbu Państwa:

- w zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa - 3533 ha
- w zarządzie Lasów Państwowych - 10037 ha
- w zarządzie Słowińskiego Parku Narodowego - 1706,90 ha.

Grunty prywatne zajmują powierzchnię 10800 ha, co stanowi ok. 34% wszystkich gruntów. Są to głównie tereny zabudowane i grunty rolne. Na terenie gminy występuje **852 ha gruntów komunalnych**.

1.5. Stan mienia komunalnego

Grunty komunalne	Powierzchnia w ha
Użytki rolne	149
Drogi	533
Lasy	3
Place i tereny zielone	49
Działki budowlane zabudowane	37
Nieużytki	11
Inne	70
Razem:	852

W skład mienia komunalnego wchodzi następujące obiekty:

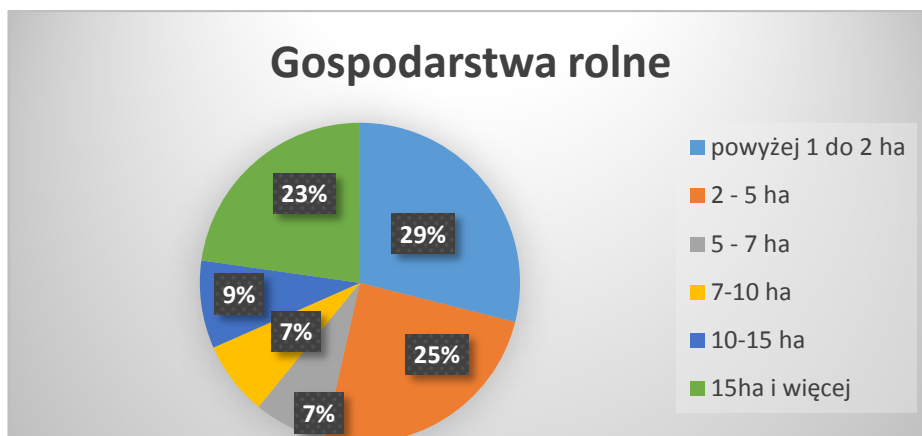
- budynki mieszkalne – 21
- szkoły – 5
- były szkoły – 2
- ośrodki zdrowia – 1
- remizy strażackie – 7
- stadiony sportowe – 5
- hale sportowe – 4
- przystanki autobusowe – 29
- świetlice wiejskie – 20
- oczyszczalnie ścieków – 4
- hydrofornie i stacje uzdatniania wody – 28
- budynki gospodarcze - 17

1.6. Gospodarstwa rolne

W gminie Główczyce w 2019 roku funkcjonowało 857 gospodarstw rolnych, w porównaniu do roku poprzedniego liczba gospodarstw wzrosła o 14.

Lp.	Powierzchnia gospodarstw	Ilość gospodarstw – stan na 31.12.2018 r.	Ilość gospodarstw - stan na 31.12.2019 r.
1.	powyżej 1 do 2 ha	240	248
2.	2 - 5 ha	208	211
3.	5 - 7 ha	63	63
4.	7-10 ha	64	64
5.	10-15 ha	76	76
6.	15ha i więcej	192	195
RAZEM		843	857

Gospodarstw rolnych o powierzchni do 1 ha jest 1352 (w roku 2018 -1332).

1.7. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w gminie Główny, obejmowała 353wpisów (w 2018 r. – 357).

W 2019 roku działalność zarejestrowały 61 podmiotów (w 2018 r. - 74 podmioty), zawiesiło działalność 40 podmiotów, wznowiło działalność 21 podmiotów i zakończyły działalność 32 podmioty (w 2018 r. – 42).

Głównym przedmiotem działalności przedsiębiorców w 2019 roku było:

- wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych,
- wykonywanie robót budowlanych związanym ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych,
- transport drogowy towarów,
- konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych,
- sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, kosmetyków.

II. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII ORAZ UCHWAŁ RADY GMINY

2.1. Dokumenty strategiczne Gminy

W Gminie Główny w 2019 roku obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy
- 2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
- 3) Gminny Program Wspierania Rodziny
- 4) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
- 5) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 6) Gminny Program Wspierania Rodziny
- 7) Program Ochrony Środowiska
- 8) Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
- 9) Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy
- 10) Program opieki nad zabytkami
- 11) Program Przeciwdziałania Narkomanii
- 12) Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym
- 13) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
- 14) Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- 15) Program usuwania azbestu.

W dalszej części niniejszego opracowania przedstawione zostaną działania podejmowane na rzecz realizacji powyższych programów i strategii.

2.2. Realizacja uchwał rady Gminy

Rada Gminy Główny w 2019 roku podjęła 109 uchwał, z czego:

- 40 uchwał było objętych nadzorem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku,
- 30 uchwał stanowiło prawo miejscowe i podlegało publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Działania rady gminy w roku 2019 koncentrowały się na sprawach finansowych, gospodarczych, zagospodarowania przestrzennego, oświaty, spraw społecznych oraz inwestycji.

Uchwały zostały wdrożone do realizacji, zgodnie z zestawieniem stanowiącym **załącznik nr 1 do Raportu**.

III. FINANSE GMINY

Polityka finansowa gminy realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej przedstawiający wydatki majątkowe.

Budżet gminy na 2019 rok został uchwalony uchwałą Nr III/15/2018 Rady Gminy Głowczyce z dnia 20 grudnia 2018 r., natomiast Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2018-2029 została uchwalona Uchwałą Nr III/14/2018 Rady Gminy Głowczyce z dnia 20 grudnia 2018 r.

3.1. Wykonanie budżetu Gminy Głowczyce

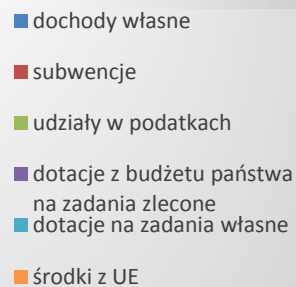
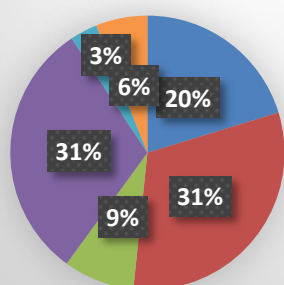
Wykonanie budżetu Gminy Głowczyce za rok 2019 przedstawia się następująco:

Dochody		Wydatki	
Plan początkowy	46 117 879,45	Plan początkowy	48 764 699,43
Plan po zmianach dokonanych w ciągu całego 2019 roku	52 342 469,69	Plan po zmianach dokonanych w ciągu całego 2019 roku	54 568 955,89
Wykonanie za 2019 rok	52 938 206,29 (101,14%)	Wykonanie za 2019 rok	52 383 272,54 (98,99%)

Struktura zrealizowanych dochodów w roku 2019

Dochody własne	10.731.147,69 zł
Subwencje	16.603.218,00 zł
Udziały w podatkach	4.439.402,90 zł
Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	16.234.733,78 zł
Dotacje na zadania własne	1.713.319,81 zł
Środki z UE	3.216.384,11 zł
Dochody ogółem	52.938.206,29 zł

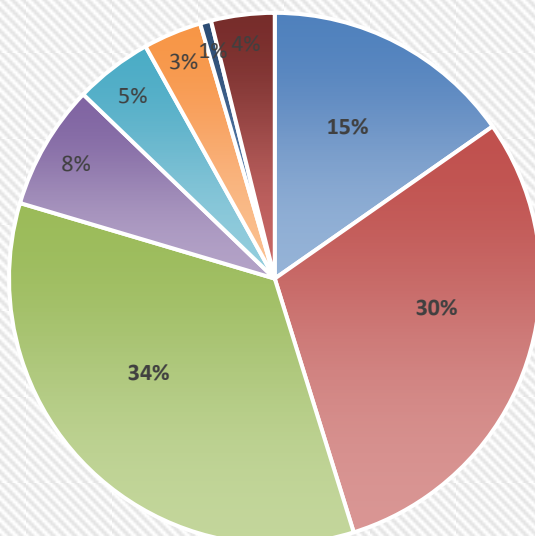
Struktura zrealizowanych dochodów w 2019 roku

Struktura wydatków w 2019 roku

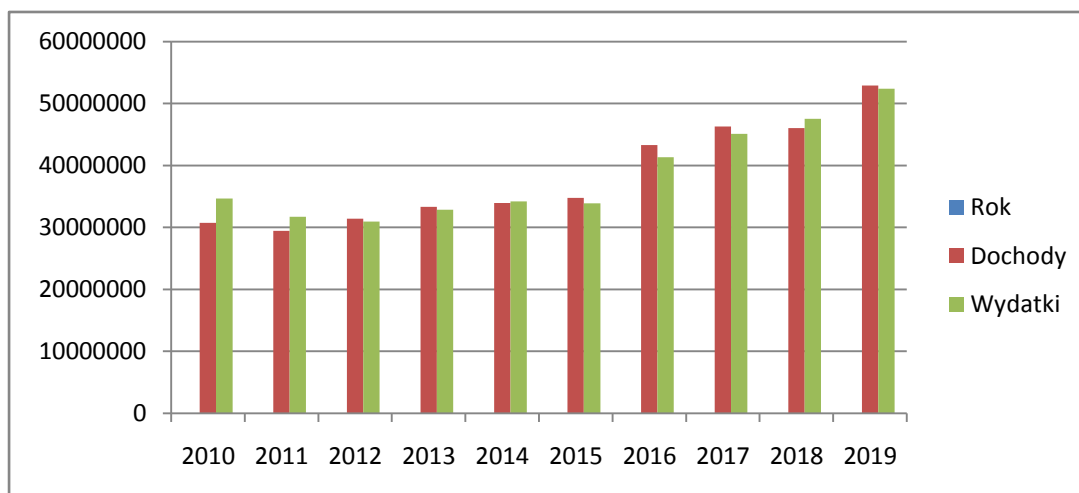
Inwestycje	8.012.605,43 zł
Oświata i wychowanie	15.662.936,38 zł
Pomoc i opieka społeczna	18.015.194,83 zł
Gospodarka mieszkaniowa, komunalna, oświetlenie dróg, utrzymanie dróg	2.475.826,80 zł
Kultura i sport	1.861.055,76 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	351.631,31 zł
Pozostałe wydatki	2.021.670,14 zł
Wydatki ogółem	52.383.272,54 zł

Struktura wydatków w roku 2019

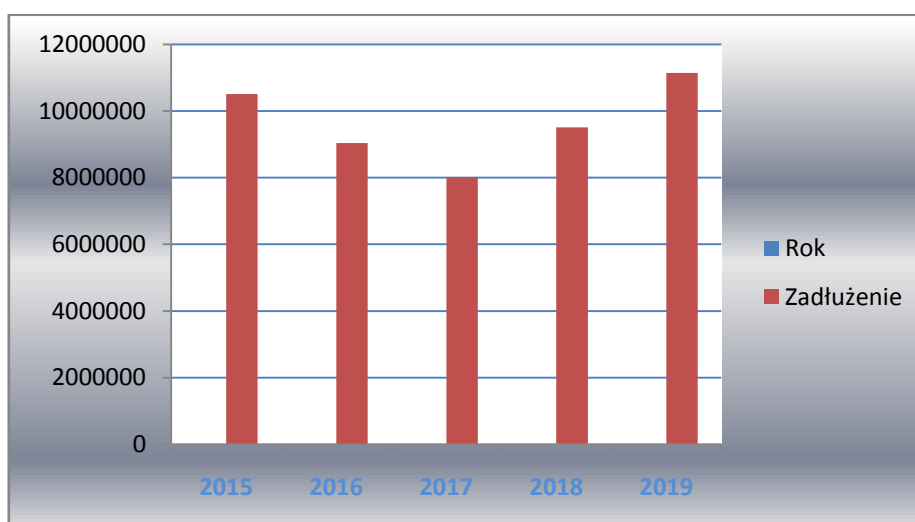
Budżet Gminy zamknął się nadwyżką w wysokości 554 933,75 zł, przy planowanym deficycie w wysokości -2 646 819,98 zł.

3.2. Dochody i wydatki gminy w okresie od 2010 roku do 2019 roku

Zadłużenie Gminy na dzień 31.12.2019 r. wyniosło **11.144.904,00 zł** z tytułu kredytów i pożyczek.

W porównaniu do poprzednich lat zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia się następująco:

Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 roku wynosiły 5.912,20 zł, natomiast wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5.850,26 zł.

W rankingu zamożności pomorskich gmin w 2019 roku gmina Główczyce zajęła 54 miejsce, na 123 gminy.

IV. INWESTYCJE I REMONTY

4.1. Inwestycje

1. Z dniem 31 grudnia 2019 roku zakończyła się realizacja zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Głównyca- etap Ciemino, Skórzyno, Izbica, Zgierz”. Inwestycja została wykonana w trzech etapach, gdzie kolejno wykonano odcinki kanalizacji sanitarnej: etap I Głównyca-Skórzyno wraz z budową sieci w miejscowości Skórzyno oraz przyłączami do posesji- w okresie 30.09.2017-25.10.2017r., etap II Skórzyno-Ciemino-Zgierz wraz z budową sieci w miejscowościach Ciemino i Zgierz oraz przyłączami do posesji- w okresie 20.04.2017-11.08.2018r., etap III Zgierz-Izbica (z osadami: Lisia Góra, Mila, Ameryka) wraz z budową sieci w miejscowości Izbica oraz przyłączami do posesji- w okresie 25.04.2017-18.10.2019r. Łącznie wybudowano 24383,20 mb kanalizacji sanitarnej, w tym: kanalizacja grawitacyjna 5359,2m, kanalizacja tłoczna 15949,60mb, przyłącza 3074,40mb(132 szt.), a wartość Równoważnej Liczby Mieszkańców (RLM) korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków w wyniku realizacji projektu wg. stanu na dzień 31.12.2019r. wyniosła 636 osób. Z eksploatacji wyłączono 59 zbiorników bezodpływowych. System wspomaga 16 przepompowni: 13 przepompowni głównych i 3 tłocznie ścieków. W systemie funkcjonuje też 14 przepompowni przydomowych. Wartość projektu to 8.078.758,49 zł brutto, koszt kwalifikowany to 6.560.347,09 zł, a dofinansowanie 4 182 221,26 zł. Stopień skanalizowania gminy wynosi obecnie 63,71%, natomiast aglomeracji Głównyca 94,75%.
2. Zakończenie inwestycji budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Warblino i Szczyrkowice wraz z przyłączami i przepompowniami ścieków. Łączna kwota umowy na to zadanie - 2.228.564,84 zł brutto. Wysokość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - 824.423,00 zł.
3. Zakończenie i oddanie do użytkowania inwestycji – odtworzenie nawierzchni drogi powiatowej w miejscowości Szczyrkowice.
4. Gmina Głównyca realizuje projekt pn.: „Pomorskie Szlaki Kajakowe – Rzeka Łeba – Uwolnij Energię Natury” w ramach partnerstwa z gminami: Wicko, Łeba, Nowa Wieś Lęborska, miasto Lębork. Realizacja projektu zaplanowana została na lata 2018-2020.

Wykaz inwestycji zrealizowanych w 2019 r.	
Nazwa zadania	Wartość brutto
Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Głowczyce – Etap Ciemino, Skórzyno, Izbica, Zgierz	4.895.986,64 zł
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami i pompowniami ścieków z przyłączami energetycznymi we wsi Warblino-Szczypkowice	2 411 822,44 zł
Przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Szczypkowice	694 187,17 zł

4.2. Remonty

Wykaz remontów zrealizowanych w 2019 r.	
Remont kuchni wraz z zakupem wyposażenia, Szkoła Podstawowa w Pobłociu	145 797,96 zł
Remont kuchni w Przedszkolu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Głowczycach	6 168,21 zł
Remont kuchni, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żelkowie	27 669,99 zł
Wymiana instalacji CO, Szkoła Podstawowa w Stowiecinie	30 018,60 zł
Wymiana pieców w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Głowczyce: Zakład Usług Publicznych i Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Głowczyce, Szkoła Podstawowa w Żelkowie	35 581,76 zł
Montaż 4 lamp solarnych w miejscowościach Głowczyce i Zgierz	15 990,00 zł
Montaż ławek i koszy w miejscowości Głowczyce	13 530,00 zł

Przebudowa drogi powiatowej w Szczypkowicach

Remont kuchni wraz z zakupem wyposażenia w Szkole Podstawowej w Pobłociu

V. ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA

5.1. Pomoc społeczna

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Głowczycach. W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował pomocą **łącznie 399**

rodzin (436 rodzin w roku 2018), liczących 1064 osoby (1246 osób w roku 2018), co stanowiło 11,48% wszystkich mieszkańców gminy (13,74% w roku 2018).

W 2019 roku 235 rodzin (liczących 646 osób) zostało objętych pracą socjalną.

Dominującymi problemami wśród osób objętych pomocą była niepełnosprawność (164 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (180 rodzin), potrzeba ochrony macierzyństwa (83 rodziny, w tym 58 rodzin wielodzietnych) i bezrobocie (69 rodzin). Ponadto Ośrodek ponosił wydatki związane z pobytem w domach pomocy społecznej w wysokości ogółem **368.213,69 zł** (w 2018 roku –332.243,00 zł) i w pieczy zastępczej w wysokości **246.599,61 zł** (w 2018 roku -168.320,78 zł).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował szereg polityk i programów, na podstawie przyjętych przez Radę Gminy uchwał:

- 1) **„Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”** – w ramach programu pomocą objęto 967 osób; łączna kwota wydanych środków – 510.152,02 zł;
- 2) **Program 500+** (zadanie zlecone) – łącznie wypłacono 16.497 świadczeń na kwotę 8.217.739,10 zł;
- 3) **Świadczenie „Dobry Start”** (zadanie zlecone) - z tej formy pomocy skorzystało 1.164 uczniów, a łączny koszt realizacji zadania wyniósł 360.831,81 zł;
- 4) **„Za życiem”** (zadanie zlecone): pomoc skierowana do rodziny, którym urodziło się dziecko niepełnosprawne; wydano dwie decyzje na kwotę 8.000,00 zł;
- 5) **świadczenia rodzinne** (zadania zlecone): wypłacona została kwota 5.419.741,40 zł dla 720 rodzin;
- 6) **pomoc osobom uprawnionym do alimentów** (zadanie zlecone); wypłacono 1229 świadczeń na kwotę 468.033,88 zł;
- 7) **stypendia szkolne**; wypłacono 184 uczniom; średnia wysokość przyznanego świadczenia wyniosła 1.053,02 zł;
- 8) **dotatki mieszkaniowe** (zadanie zlecone); wypłacono 18 rodzinom na kwotę 15.991,04 zł; średnia wysokość miesięcznego dodatku stanowiła kwotę 145,37 zł;
- 9) **Gminny Zespół Interdyscyplinarny** (zadanie własne): w związku z istnieniem Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy podjęto wiele działań zmierzających do niwelowania skutków przemocy, przeciwdziałania przemocy i podnoszenia świadomości społeczeństwa na temat przemocy; w 2019 roku wszczęto procedury 30 niebieskich kart (w 2018 roku – 34); koszt realizacji zadania wyniósł 7.782,50 zł; w ramach współpracy GZI ze szkołami, zostało przeprowadzone badanie młodzieży szkolnej, którego celem było uzyskanie odpowiedzi o skali przemocy w środowisku

rówieśniczym i rodzinnym; wyniki badania pozwoliły na opracowanie programu profilaktycznego wdrażanego w 2020 roku;

10) **Bank Żywności** -w ramach programu pomocą objętych zostało 1038 osób, których dochód nie przekraczał 200 kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej; łącznie rozdysponowano 34 820 kg żywności;

11) **Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny** – wydano 539 kart (252 rodziny); dotacja z budżetu państwa wykorzystana na realizację programu w 2019 roku wyniosła 1.676,66 zł.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna świadczona przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Rumsku. Podstawowym zadaniem Domu jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia. W ramach zajęć w ŚDS- w roku 2019 pomocą objęto łącznie 23 osoby niepełnosprawne intelektualnie. W 2019 roku na ten cel wydatkowano łącznie kwotę 549.342,72 zł, z czego 480.098,00 zł stanowiła dotacja z budżetu państwa, a kwota 69.244,72 zł pochodziła z budżetu gminy.

W 2019 roku gmina Głównyce uczestniczyła w projektach współfinansowanych ze środków zewnętrznych:

1) z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- „**Nowa Szansa**” -realizacja projektu obejmuje lata 2017-2019, w którym wzięło udział 10 osób z naszej gminy, z których 6 podjęło pracę, do końca 2019 roku zatrudnienie utrzymały 3 osoby; celem projektu było zwiększenie aktywności społeczno – zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;

- „**Srebrna sieć**” – projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Słupskim i 8 gminami na terenie województwa pomorskiego, ma na celu wprowadzenie innowacyjnych form wsparcia seniorów; w ramach projektu utworzony został system Teleopieki, w zakresie której prowadzona jest profilaktyka zdrowotna, świadczone są usługi opiekuńcze, sąsiedzkie, prowadzone są warsztaty dla seniorów; projektem objętych jest grupa 20 seniorów z terenu gminy; w 2019 r. Ośrodek wydatkował środki w wysokości 67.763,66 zł;

2) ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych:

- „**Opieka wytchnieniowa**” – program był realizowany w okresie od lipca do grudnia 2019 r.; usługą objęto opiekunów 6 osób; koszt programu 42.473,55 zł, w tym wkład własny gminy 8.427,27 zł.

5.2. Działania na rzecz seniorów

Inicjatywy poświęcone osobom starszym:

Dnia 16 stycznia 2019 roku powstała Rada Seniorów Gminy Główny, która aktywnie działa na rzecz lokalnej społeczności, poprzez:

- 11 czerwca 2019 roku w siedzibie Starostwa Powiatowego w Słupsku odbyło się „I Powiatowe Forum Seniorów”; przedstawiciele Gminnej Rady Seniorów z Główny byli uczestnikami Forum;
- 3 lipca w Strzyżynie odbyła się VI Damnicka Biesiada Muzyczna Postrzyżyny, w której uczestniczyła liczna grupa seniorów z Gminy Główny.; w imprezie udział wzięli: członkowie Rady Seniorów, Seniorzy i Opiekunowie z projektu „Srebrna Sieć”, jak również wolontariusze projektu wraz z opiekunem wolontariatu senioralnego oraz koordynatorem w/w projektu w gminie Główny;
- 4 września 2019 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego odbyło się „VII Pomorskie Forum Rad Seniorów”; przedstawiciele z Gminnej Rady Seniorów z Główny również uczestniczyli w tym spotkaniu;
- 11 grudnia odbyło się spotkanie programowe dotyczące wdrażania polityki senioralnej w Gminie Główny prowadzone przez Kierownika Projektu „Srebrna Sieć”;
- 27 grudnia 2019 roku przedstawiciele z naszej Gminy uczestniczyli w II w tym roku Powiatowym Forum Seniorów w Słupsku, uczestnicy rozmawiali o potrzebach starszych mieszkańców powiatu słupskiego w kontekście planowanej w latach 2021 – 2022 kontynuacji projektu „SREBRNA SIEĆ”;
- odbyły się 4 sesje Rady Seniorów, na których to były poruszane tematy, które mają na celu reprezentowanie potrzeb i interesów osób starszych, które zamieszkują na terenie Gminy Główny;
- w 2019 roku powstało stowarzyszenie „Aktywni na nowo” zrzeszające seniorów z naszej Gminy;
- odbyło się wydarzenie kulturalno-integracyjne „Senioralny Srebrny Piknik”, podczas którego ogłoszone zostały wyniki konkursu „Srebrne serce” dla najaktywniejszych seniorów.

5.3. Ochrona zdrowia

Na obszarze Gminy Główny funkcjonują 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- 1) w Głównych jedna przychodnia świadczy usługi lekarza podstawowej opieki zdrowotnej - kontrakt w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia posiada „Nordmedic” Sp. z o.o.;
- 2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia lek.med. Andrzej Proniewski w Pobłociu;
- 3) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia lek. Andrzej Proniewski filia Stowięcino;
- 4) Indywidualna Praktyka Lekarska Gabinet Stomatologiczny w Głównych;
- 5) Indywidualna Praktyka Lekarska Gabinet Stomatologiczny w Pobłociu

W gminie funkcjonuje 1 apteka w Głównych i dwa punkty apteczne: w Pobłociu i w Stowięcinie.

Ponadto Gmina Głównych udzieliła dotacji w kwocie **2.000,00 zł** dla Powiatu Słupskiego z przeznaczeniem na realizację **Programu profilaktyki boreliozy** obejmującego przeprowadzenie badań laboratoryjnych dla mieszkańców Gminy.

5.4. Profilaktyka uzależnień

Ważnym zadaniem gminy jest prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 r. na podstawie uchwały Nr V/32/2019 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz uchwały Nr V/33/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 prowadziła następujące działania:

- 1) prowadzenie terapii dla osób uzależnionych od alkoholu; w terapii wzięło udział łącznie 14 osób; terapia prowadzona jest przez wykwalifikowanego terapeutę;
- 2) organizacja kolonii letnich dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w Grzybowie; w turnusie wzięło udział 40 dzieci w wieku 8-16 lat;
- 3) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z zasadami określonymi w uchwale Rady Gminy;
- 4) udzielanie porad osobom z problemem nadużywania alkoholu;

- 5) współpraca z OPS-em i z Policją w zakresie wywiadów środowiskowych osób zgłoszonych do leczenia odwykowego.

Ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku sfinansowano:

- 1) zakup materiałów na świetlice socjoterapeutyczne, wyjazd na basen, teatry profilaktyczne w szkołach;
- 2) festyny profilaktyczne oraz imprezy okolicznościowe z okazji Dnia Dziecka w sołectwach Gorzyno, Skórzyno, Izbica, Rumsko, Żelkowo, Wykosowo, Poblocie, Podole Wielkie, Szczypkowice, Cecenowo oraz w szkołach: ZSP w Żelkowie, ZSP w Główczytach, SP w Poblociu i w GOK-u („Maczuga Stolema”);
- 3) kolonie letnie z programem profilaktyczno – wychowawczym;
- 4) zakupiono szereg ulotek i broszur informacyjnych.

VI. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

6.1. Planowanie przestrzenne

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy należy do zadań własnych gminy, a główne instrumenty tej polityki to Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania i plany miejscowe. **Powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na koniec 2019 r. to 4765 ha, co stanowi 14,79 % ogólnej powierzchni gminy.**

W 2019 roku Rada Gminy podjęła następujące uchwały z zakresu planowania przestrzennego:

- 1) uchwała Nr VII/38/2019 z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego fragment wsi Główczyce w rejonie ulic Lipowej i Klonowej;
- 2) uchwała Nr VII/39/2019 z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu geodezyjnego Warblino w gminie Główczyce;
- 3) uchwała Nr VII/40/2019 z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gminy Główczyce dla fragmentów gminy w rejonie miejscowości Cecenowo i Wolinia oraz w rejonie miejscowości Gorzyno;

- 4) uchwała Nr VII/41/2019 z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie uchylenia uchwały Nr XL/398/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główczyce dla obszaru w rejonie miejscowości Cecenowo i Wolinia.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy stanowi **załącznik nr 2 do Raportu**.

6.2. Decyzje o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Aktem prawnym, który reguluje wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.). W 2019 r. zostały wydane:

- 1) **decyzje o warunkach zabudowy – 30** , w tym:

Lp.	Nazwa inwestycji	Liczba wydanych decyzji	Lokalizacja
1	Budowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego i budynku gospodarczego lub garażu	10	Choćmirówko, Choćmirowo, Rzuszcze, Żelkowo, Ciemino, Klęcino, Poblócie, Rzuszcze, Stowiącino, Skórzyno
2	Budowa magazynu paliw płynnych na potrzeby własne gospodarstwa	1	Rzuszcze
3	Budowa wiaty i silosu paszowego	1	Podole Wielkie, Cecenowo
4	Rozbudowa i przebudowa budynku mieszkalnego	3	Cecenowo, Żelkowo, Poblócie
5	Budowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego i budynku	1	Cecenowo

	gospodarczego i garażu w ramach siedliska rolnego		
6	Budowa drogi nr 5 w leśnictwie Wierzchocino	1	Rumsko, Równo
7	Budowa obory dla bydła mięsnego do 39,5 DJP	1	Podole Wielkie
8	Montaż hali namiotowej w istniejącym gospodarstwie rolnym	1	Szczypkowice
9	Zalesienie gruntu	1	Żoruchowo
10	Budowa garażu dwustanowiskowego	1	Choćmirowo
11	Zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń sklepu oraz poddasza na funkcję mieszkalną	2	Dargoleza
12	Budowa elektrowni fotowoltaicznej	1	Żelkowo
13	Zmiana decyzji o warunkach zabudowy: 1) dot. budynku gospodarczego 2) dot. bud. mieszkalnego	2	Kłęcino Cecenowo
14	Odmowa wydania decyzji 1) budowa bud. mieszkalnego - 3 odmowy 2) budowa zespołu elektrowni fotowoltaicznej - 1 odmowa w Wolinii	4	Izbica, Pobłocie, Wolinia

2) **decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego – 8**, w tym:

Lp.	Nazwa inwestycji	Liczba wydanych	Lokalizacja
-----	------------------	-----------------	-------------

		decyzji	
1	Przebudowa drogi w zakresie oświetlenia drogowego	4	Cecenowo, Choćmirowo, Rumsko, Wielka Wieś
2	Budowa linii kablowej SN 15 kV	1	Podole Wielkie
3	Budowa linii kablowej SN 15kV	1	Żelkowo
4	Przebudowa sieci elektroenergetycznej 0,4 kV	1	Żoruchowo
5	Zmiana sposobu użytkowania budynku po byłej szkole na siedzibę Środowiskowego Domu Samopomocy	1	Szczypkowice

VII. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

7.1. Sprzedaż nieruchomości

- 1) sprzedaż działek niezabudowanych – 3 działki budowlane
wartość–147 846,00 zł
ogółem powierzchnia –0,5401 ha
- 2) sprzedaż lokali mieszkalnych – 3 lokale mieszkalne
wartość –63 100,00 zł

7.2. Komunalizacja mienia Skarbu Państwa

Na podstawie decyzji Wojewody Pomorskiego dokonano komunalizacji działki nr 17 o pow. 1,44 ha, stanowiącej drogę w miejscowości Czarny Młyn.

7.3. Uwłaszczenie

Na podstawie decyzji Starosty Słupskiego uwłaszczone zostały działki o łącznej pow. 0,3122 ha w miejscowości Siodłonie.

7.4. Zakup działek do zasobu komunalnego

Zakupione zostały działki od osoby fizycznej w miejscowości Głowczyc, o łącznej pow. 0,1002 ha, za łączną kwotę 32.700,00 zł, z przeznaczeniem na drogę.

7.5. Gospodarka gruntami

Dochody z tytułu gospodarowania gruntami przedstawiły się następująco:

- 1) Dochody z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i służebność – 5.075,59 zł
- 2) Dochody z tytułu użytkowania wieczystego – 21.722,39 zł
- 3) Dochody z najmu i dzierżawy – 187.355,70 zł
- 4) Dochody tytułu odpłatnego nabycia prawa własności – 222.183,56 zł
- 5) Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności 3.858,12 zł.

VIII. ŚRODOWISKO I EKOLOGIA

Podstawowym aktem prawnym na podstawie którego wydawane są decyzje dotyczące wycinki drzew jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55).

8.1. Decyzje dotyczące wycinki drzew

- wydane zostały 3 decyzje na wycinkę drzew w pasie drogi wojewódzkiej (liczba wyciętych drzew – 24) oraz 4 decyzje w pasie drogi powiatowej (liczba wyciętych drzew –15);
- dokonano 24 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew i krzewów.

Wykonanie nasadzeń drzew: 35 szt. przy drodze wojewódzkiej, 195 szt. przy drogach powiatowych, 302 sztuki na działkach gminnych (na terenie szkół w: Żelkowie, Poblóciu i Stowięcinie oraz w Parku w Głowczycach i na boisku w Wolinii).

8.2. Gminny Program Usuwania Azbestu

Gminny program usuwania azbestu uchwalony został w dniu 16 lipca 2015 r. – uchwałą Nr IX/59/2015 Rady Gminy Głowczyce w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Głowczyce na lata 2014-2032”.

W 2019r. uzyskano dofinansowanie w kwocie 48 640,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację zadania pn.: „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z tereny gminy Główny”. Program realizowany jest w latach 2019-2020r.

Liczba nieruchomości objętych dofinansowaniem – 38.

Planowana do usunięcia ilość azbestu ok 105 ton.

8.3. Decyzje środowiskowe

W 2019 r. wszczęto następujące postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- 1) Budowa stawów hodowli ryb słodkowodnych w rejonie miejscowości Cecenowo zlokalizowanego na terenie działek 236/2, 238, 240, 242, 244, 249, 250, 252, 254/2 obręb geodezyjny Cecenowo, gmina Główny, powiat słupski – postępowanie w toku.
- 2) Budowa budynku inwentarskiego wraz z biogazownią oraz infrastrukturą towarzyszącą na działce o nr ewid. gr. 26 obręb Warblino, gmina Główny, powiat słupski, województwo pomorskie – postępowanie w toku.
- 3) Budowa trzech niezależnych farm fotowoltaicznych o mocy do 1 MW każda wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr ewid. 75- obręb 0013 Klęcino w miejscowości Klęcino, gmina Główny, powiat słupski, województwo pomorskie – wydano decyzję znak INW-IV.6220.6.2019 z dnia 9 grudnia 2019r.
- 4) Budowa drogi leśnej nr 5 leśnictwo Wierzchocino (dz. nr 5 obręb geodezyjny Rumsko, dz. nr 85 obręb geodezyjny Równy, gmina Główny oraz dz. nr 310 obręb geodezyjny Wierzchocino, gmina Smołdzino) – wydano decyzję znak: INW-IV.6220.1.2019 z dnia 14 maja 2019r.
- 5) Budowa obory krów mlecznych na 59 DJP w miejscowości Gostkowo oraz płyty obornikowej ze zbiornikiem na gnojówkę realizowanego na działce nr 202/2 obręb geodezyjny Stowięcino, gm. Główny – postępowanie w toku.

Ponadto wydano decyzję dla wszczętego w 2017r. postępowania pn. Budowa systemu recyrkulacyjnego dla chowu i hodowli pstrąga tęczowego w Zgojewie na terenie działki nr 3/19 gm. Główny – decyzja znak INW-IV.6220.4.2017 z dnia 7 czerwca 2019r.

8.4. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Głównicyce w 2019 r.

Na podstawie przyjętego przez Radę Gminy Głównicyce Programu opieki na zwierzętami, który został przyjęty Uchwałą Nr VII/46/2019 z dnia 14 marca 2019 r., wykonane zostały następujące zadania:

- 1) opieka nad bezdomnymi psami,
- 2) całodobowa opieka weterynaryjna,
- 3) utylizacja padłych zwierząt.

W 2019 r. Gmina zawarła umowę na wylapywanie bezdomnych zwierząt i przekazywanie ich do schroniska z Fundacją „Animalsi” w Gdyni.

W 2019 roku wydatkowano na realizację Programu kwotę **32.592,00 zł**, w ramach której zapewniono opiekę 18 psom.

8.5. Ekologia

Gminne programy proekologiczne:

- dofinansowanie zadań w ramach konkursu organizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku dotyczącego realizacji zadań z zakresu likwidacji kotłów opalanych węglem lub koksem i na zastąpieniu ich kotłami opalnymi gazem, olejem opałowym lub biomasą, źródłami ciepła wykorzystującymi odnawiane źródła energii (pompy ciepła), podłączeniem do sieci ciepłowniczej (węzeł i przyłącze), instalacją ogrzewania elektrycznego;

- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;

W 2019r. rozpatrzono 3 wnioski o udzielenie dotacji na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; przyznano dotacje w łącznej kwocie 11.461,75 zł (w 2018r. przyznano 6 dofinansowań na oczyszczalnie przydomowe w łącznej kwocie 20.487,91 zł);

- w ramach kampanii edukacji ekologicznej „Świat bez odpadów”, w każdej szkole na terenie gminy ustawione zostały specjalne pojemniki na tworzywa sztuczne i metale; kampania realizowana jest w ramach grantu przez The Coca Cola Foundation oraz Fundację Nasza Ziemia z Warszawy; w ramach kampanii do szkół z naszej gminy nieodpłatnie trafiło łącznie 8 pojemników na tworzywa sztuczne i metale. Akcja ma na

celu propagowanie selektywnej zbiórki odpadów wśród dzieci i młodzieży.

Od 2019 r. prowadzone jest badanie jakości powietrza na podstawie czujnika zamontowanego na budynku Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Główczycach. Koszt montażu wraz z urządzeniem – 1783,50 zł brutto, koszt miesięcznego abonamentu – 73,80 brutto. Wyniki pomiaru można śledzić na stronie internetowej Gminy, bądź korzystając z aplikacji.

8.6. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Koszt całkowity poniesiony przez gminę Główczyce w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w 2019 r. wyniósł **1.096.323,38 zł** (w 2018 r. – 1.020.491,74).

Obowiązujące w gminie stawki opłat za odpady komunalne wynikały z uchwały Nr XXXII/324/2017 Rady Gminy Główczyce z dnia 26 października 2017 r. w sprawie wyboru metody oraz ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Dla nieruchomości zamieszkałych stawka wynosiła 12,50 zł miesięcznie od osoby deklarującej selektywny sposób segregacji odpadów i 20,50 zł od osoby niesegregującej odpadów.

Odpady powstające na terenie gminy Główczyce są wytwarzane głównie w gospodarstwach domowych. Powstają również na terenach nieruchomości niezamieszkałych jak np.: sklepy, szkoły, ośrodki zdrowia. Są to również odpady z terenów użyteczności publicznej np. cmentarze, przystanki, place zabaw, parki oraz odpady wytworzone przez pozostałe podmioty działalności gospodarczej.

Odbiorcą odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych była firma **ELWOZ ECO Sp. z o. o.** Oddział Sierakowice, podwykonawcą firma **REMONDIS Sp. z o. o.** oddział Lębork. Natomiast odbiorcą odpadów z PSZOK i miejsc użyteczności publicznej (przystanki, place zabaw, parki, szkoły, budynek UG, świetlice, GOK) – **Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku.**

Zbiórka odpadów komunalnych segregowanych odbywa się w systemie workowym „u źródła”. Bezpośrednio z terenu nieruchomości odbierane są następujące frakcje odpadów: metale i tworzywa sztuczne – worek żółty (1 raz w miesiącu), szkło – worek zielony (1 raz na dwa miesiące), odpady ulegające biodegradacji – worek brązowy (1 raz w miesiącu), papier – worek niebieski (1 raz na 3 miesiące) .

Wyjątkiem od powyższego są trzy osiedla mieszkaniowe na terenie miejscowości Główny, Poblocie, Żoruchowo gdzie odpady gromadzone są w pojemnikach ustawionych gniazdowo.

W dniu 31 stycznia 2020r. weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2020 r. *o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020r. poz. 150), w której zmienione zostały zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dotyczące przesunięcia terminów składania sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych. W związku z faktem, że terminy złożenia sprawozdań za 2019r. zostały przesunięte do 30 czerwca 2020r. (przedsiębiorcy), a do 31 sierpnia 2020r. (gminy) brak jest danych, aby podać szczegółowe ilości odebranych odpadów z terenu Gminy Główny.

Gmina Główny w ramach zadań inwestycyjnych dotyczących gospodarki odpadami planuje utworzyć nowy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Główny.

W ramach inwestycji zakłada się:

- utwardzenie terenu;
- budowę wiaty na kontenery;
- budowę budynku socjalnego wraz z wyposażeniem;
- zakup komputera wraz z urządzeniami dodatkowymi oraz oprogramowaniem do prowadzenia PSZOK;
- oświetlenie terenu;
- infrastruktura techniczna.

W założeniu inwestycyjnym jest również stworzenie pomieszczenia do zbiórki przedmiotów przeznaczonych do ponownego użycia, gdzie mieszkańcy będą mogli zostawić np. stare, ale ciągle sprawne sprzęty, meble, zabawki itp., które bezpłatnie będą mogły być zabrane i wykorzystane przez inne osoby.

IX. INFRASTRUKTURA DROGOWA

9.1. Infrastruktura drogowa

Główna arteria komunikacyjna i jedyna droga tranzytowa przez gminę to **droga wojewódzka o długości 30,321 km** rozciągająca się ze wschodu na zachód.

Drogi powiatowe to sieć dróg rozciągających się głównie z południa na północ i stanowiących istotny element infrastruktury drogowej gminy. Są to drogi o znacznym stopniu obciążenia ruchem. Na tych drogach dominuje transport samochodów osobowych i transport rolniczy.

Długość dróg powiatowych wynosi 74,726 km.

Uzupełnieniem sieci dróg są drogi gminne, zarówno wewnętrzne, jak i te o statucie drogi publicznej. Drogi gminne zajmują obszar 532 ha, czyli około 487 km. Do tego dochodzą **drogi o statucie drogi publicznej o długości 101,431 km.**

Zestawienie rodzajów nawierzchni dróg gminnych (publicznych)

Nawierzchnia drogi	Długość [km]	Powierzchnia [tys. m²]
BR	5,548	18,334
brak	1,473	-
GR	46,086	130,753
GŻ	20,032	77,749
inna	0,007	0,044
KP	0,315	1,846
MB	10,204	47,808
PB	17,766	57,456

Rodzaj nawierzchni:

MB– masa bitumiczna,

BT– beton,

KP– kostka prefabrykowana,

PB– prefabrykat betonowy,

BR–brukowana,

GŻ– gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem,

GR– gruntowa naturalna.

9.2. Remonty dróg

W 2019 roku wydatki na gminne drogi wyniosły **327.625,09 zł**, w tym zakup materiałów (znaki drogowe, materiały na remont chodników, żuzel, paliwo, kruszywo) – **86.760,11 zł** oraz zakup usług (odsnieżanie, transport szlaki, usługa równiarką, remont przepustów) – **240.864,98 zł**.

**Wykaz
bieżących napraw dróg gminnych w 2019 roku**

Lp.	Oznaczenie drogi	Zakres bieżących napraw
1.	Dargoleza – Przebędowo	Wymiana połamanych płyt Jumbo, uzupełnienie ubytków
2.	Żelkowo (wieś)	Wyrównanie kruszywem norweskim pobocza drogi
3.	Izbica – Mila	Profilowanie równiarką, wałowanie
4.	Równo - Klęcinko	Uzupełnienie ubytków, wałowanie
5.	Cecenowo (wieś)	Uzupełnienie kruszywem norweskim
6.	Wielka Wieś (wieś)	Naprawa kruszywem norweskim
7.	Wielka – Dochowo	Uzupełnienie ubytków krusz betem, wałowanie
8.	Szczypkowice – Dochówko	Naprawa kruszywem norweskim, zagęszczenie
9.	Gorzyno	Profilowanie drogi gruntowej, wałowanie
10.	Izbica – Lisia Góra	Naprawa drogi krusz betem
11.	Skórzyno (Borek Skórzyński)	Naprawa drogi krusz betem
12.	Żoruchowo – Zgojewo	Profilowanie równiarką, uzupełnienie ubytków krusz betem, wałowanie
13.	Skórzyno (wieś)	Wymiana połamanych płyt Jumbo
14.	Klęcino	Profilowanie drogi równiarką, wałowanie
15.	Gostkowo (wieś)	Profilowanie drogi równiarką, wałowanie
16.	Żelkowo – Czarny Młyn	Profilowanie drogi, uzupełnienie ubytków, wałowanie
17.	Wielka Wieś	Ułożenie płyt drogowych
18.	Rzuski Las - Rzuszcze	Naprawa drogi

9.3. Decyzje o zajęciu pasa drogowego

W roku 2019 wydano następujące decyzje:

Rodzaj decyzji	Ilość
wydane decyzje administracyjne na zajęcie pasa drogowego w celu wykonania robót oraz umieszczenia urządzeń	4

Zezwolenie na czasowe zajęcie pasa drogowego	4
Lokalizacja zjazdu indywidualnego z drogi gminnej	2
Wydawanie uzgodnień projektów w pasie dróg publicznych	8

X. GOSPODARKA KOMUNALNA

Wykonywaniem zadań z zakresu gospodarki komunalnej zajmuje się Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Główczych.

W 2019 roku spółka uzyskała wpływy w wysokości **3.688.284,40 zł** i poniosła wydatki w wysokości **3.648.161,45 zł** z tytułu:

Lp.	Dział	Przychody (w zł)		Wydatki (w zł)	
		2018 rok	2019 rok	2018 rok	2019 rok
1.	Transport	279.772,22	331.254,25	279.772,22	331.254,24
2.	Dowóz	698.183,40	829.638,39	699.465,48	811.469,12
3.	Hydroformie	722.451,84	737.083,88	721.959,32	738.299,63
4.	Oczyszczalnie	718.965,14	757.427,89	726.767,43	757.552,58
5.	Oświetlenie ulic	313.507,40	410.321,67	313.507,40	410.321,67
6.	Cmentarze komunalne	9.416,74	12.789,91	306.36,74	26.257,01
7.	Mieszkania komunalne	36.030,30	36.408,03	26.234,31	40.153,94
8.	Tereny zielone	201.453,60	225.216,13	198.889,77	2.255.216,13
9.	PSZOK	39.265,70	436.34,89	39.265,70	43.634,89
10.	Pozostała działalność	297.215,97	304.509,37	297.028,62	264.002,24
	Razem	3.316.262,31	3.688.284,40	3.333.526,99	3.648.161,45

10.1. Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków

Na koniec 2019 roku **długość głównej magistrali wodnej wynosiła 66 km**, natomiast na koniec 2018 r. – 65 km. W eksploatacji Zakładu Usług Publicznych było łącznie 13 stacji

uzdatniania wody i 16 hydroforni. Natomiast **długość sieci kanalizacyjnej to 51 km** (na koniec 2018 r. – 49). Spółka w 2019 roku eksploatowała 6 oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Główny, Stowięcino, Pobłocie, Szczytkowice, Wykosowo i Żoruchowo oraz 44 przepompownie, w tym 15 przydomowych.

W zakresie sieci wodociągowych i urządzeń do ujmowania wody prowadzone były:

- badania jakości wody dostarczonej i ujmowanej z ujęć - wykonano 43 badania, w tym 38 badań jako monitoring kontrolny ,5 badań jako monitoring przeglądowy oraz badania sprawdzające lub potwierdzające doprowadzenie jakości wody do wymogów sanitarnych;
- montaż i wymiana wodomierzy;
- usuwanie awarii na sieciach wodociągowych i przyłączach;
- usuwanie awarii elektrycznych i hydraulicznych w obrębie hydroforni;
- prace zapobiegawcze w obrębie hydroforni (wymiana olejów i filtrów).

W zakresie sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków:

- pobór prób i kontrole jakości ścieków odprowadzonych do środowiska z oczyszczalni;
- badanie jakościowe osadów ściekowych;
- systematyczny nadzór nad przepompowniami ścieków;
- odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych z terenu Gminy Główny od gospodarstw domowych;
- wykaszanie obiektów oczyszczalni i przepompowni w okresie letnim.

W zakresie dokumentacji technicznej:

- uzgadnianie projektów przyłączy i sieci wodno – kanalizacyjnej;
- wydawanie warunków technicznych na przyłączenie do sieci wodno – kanalizacyjnej;
- odbiory końcowe przyłączy wodno – kanalizacyjnych.

10.2. Komunikacja, dowóz uczniów do szkół

W roku 2019 na terenie Gminy Główny komunikacja zbiorowa opierała się na operatorach zewnętrznych, jak również Zakładzie Usług Publicznych w Głównych, który świadczył usługi w zakresie transportu otwartego oraz dowozu dzieci i młodzieży do szkół oraz dowozem dzieci niepełnosprawnych do Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Damnicy i do Bydgoszczy.

Do wykonania zadania - dowóz dzieci do szkół - spółka posiada autobus marki Mercedes oraz Iveco oraz cztery autobusy w umowie dzierżawy: marki Man- 3 szt. i Vanhol – 1 szt. Do przewozu dzieci niepełnosprawnych: 2 busy marki Volkswagen w umowie leasingu. Od miesiąca września 2019 r. spółka prowadzi regularne przewozy autobusowe w wyniku podpisanej w dniu 24 lipca 2019 r. umowy z Urzędem Marszałkowskim w Gdańsku. Kwota refundacji z urzędu Marszałkowskiego wynosi 184.089,27 zł. Dochód ze sprzedaży biletów dla osób prywatnych to kwota 3.439,87 zł.

W roku 2019 Gmina Głównyzyce zrealizowała dopłaty do komunikacji zbiorowej w następującej wysokości:

1.	Dla Starostwa Powiatowego w Słupsku w ramach dopłaty do nierentownych kursów	20.955,44 zł
2	Dla ZUP Sp. z o. o. w Głównyzycach w ramach dopłaty do dowozów dzieci do szkół (w tym dowóz dzieci niepełnosprawnych)	761.945,51zł

W roku 2019 na terenie gminy funkcjonowali następujący przewoźnicy:

- 1) PKS Słupsk
- 2) ZUP Sp. z o.o. w Głównyzycach
- 3) NORD EXPRESS Sp z o. o. w Słupsku.

10.3. Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe Gminy Głównyzyce tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach, które stanowią własność i współwłasność Gminy Głównyzyce. Są to budynki o zróżnicowanym wieku, konstrukcji, standardzie oraz wyposażeniu w instalacje.

Gmina Głównyzyce na dzień 31.12.2019 r. była właścicielem **41 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 2.302,95 m².**

Zestawienie ilości lokali w zależności od ich lokalizacji

Miejscowość	Ilość lokali komunalnych
Cecenowo	2
Dochowo	4
Żoruchowo	2

Drzeżewo	2
Izbica	7
Górzyno	1
Główczyce	6
Poblocie	3
Stowięcino	2
Szczypkowice	5
Wykosowo	4
Zgierz	1
Zgojewo	1
Żelkowo	1
Razem	41

Wszystkie lokale podłączone są do sieci elektrycznej i wodociągowej, podłączenie do sieci kanalizacyjnej posiadają lokale w miejscowościach: Główczyce, Szczypkowice, Stowięcino, Wykosowo i Dochowo. Lokale zasilane są instalacją centralnego ogrzewania zasilaną z indywidualnych kotłowni oraz piece kaflowe. W części lokali została wymieniona stolarka okienna i drzwiowa. Stan techniczny zasobu mieszkaniowego szacuje się w głównej mierze jako zły.

Stan techniczny budynków mieszkalnych, w których znajdują się lokale mieszkalne wskazuje na konieczność przeprowadzenia remontów w zakresie: pokrycia dachów przemurowania kominów, docieplenia wymiany pionów wodno-kanalizacyjnych oraz remontów klatek schodowych wraz z wymianą stolarki okiennej.

Administratorem zasobu mieszkaniowego jest Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Głowczycach. W ramach zawartej umowy spółka w 2019 roku realizowała zadania bieżącego utrzymania lokali mieszkalnych, a w szczególności:

- wykonanie zadania związanego z ubezpieczeniem lokali, opłatami i podatkami;
- prowadzenie drobnych prac konserwacyjnych i remontowych;
- prowadzenie przeglądów technicznych przewodów spalinowych i wentylacyjnych.

10.4. Oświetlenie ulic na terenie Gminy

W 2019 roku obsługą i konserwacją gminnego oświetlenia ulicznego zajmowała się spółka - Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Główczych. Posiada ona podpisaną umowę na kompleksową usługę oświetlenia ulic, dróg i innych terenów publicznych z firmą Energa Oświetlenie na **720 punktów świetlnych**.

10.5. Cmentarze komunalne

Cmentarze komunalne na terenie gminy znajdują się w miejscowościach: Cecenowo, Żelkowo i Izbica. Administratorem cmentarzy komunalnych jest Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Główczych.

Do zadań spółki należało:

- zbieranie zanieczyszczeń z terenu cmentarzy;
- systematyczny wywóz śmieci;
- sprzedaż miejsc na pochówki;
- prowadzenie ewidencji osób pochowanych;
- prowadzenie ewidencji ekshumacji.

W 2019 roku sprzedano 19 miejsc do pochówku, 1 rezerwację miejsca, 10 przedłużeń ważności grobu.

10.6. Pozostałe usługi wykonywane przez Zakład Usług Publicznych Sp. z o. o. w Główczych

Spółka realizując swoje statutowe zadania w 2019 roku wykonywała usługi zlecone przez Gminę, jednostki organizacyjne oraz podmioty zewnętrzne. Do najważniejszych należało:

- wykonanie przeglądu, naprawy i konserwacji urządzeń na placach zabaw,
- wykonywanie napraw bieżących dróg gminnych,
- utrzymywanie na zlecenie gminy terenów zielonych poprzez wykaszanie traw przy drogach, świetlicach, placach i boiskach;
- wykonywanie nasadzeń kwiatów,
- prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- remont przystanków i wykonywanie nowych;

- wykonywanie usług transportowych.

XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

W roku 2019 Gmina Główczyce zorganizowała 4 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach przetargu nieograniczonego na następujące przedsięwzięcia:

- 1) usługa dowozu dzieci do placówek szkolnych na terenie Gminy Główczyce poprzez wykup biletów miesięcznych;
- 2) zaprojektowanie i budowa przystani kajakowej na rzece Łebie w miejscowości Gać;
- 3) dostawa oleju opałowego lekkiego do ZSP w Główczytach oraz GOK w Główczytach;
- 4) udzielenie kredytu długoterminowego w kwocie 1.500.00,00 zł z przeznaczeniem na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów.

XII. OŚWIATA

12.1. Placówki oświatowe

W roku 2018 na terenie Gminy Główczyce funkcjonowały następujące placówki oświatowe wraz z liczbą uczniów (stan na 30 września 2019 r.)

- 1) Zespół Szkolno – Przedszkolny w Główczytach – 359 + 42 klasy „0”
- 2) Zespół Szkolno – Przedszkolny w Żelkowie – 104 uczniów + 17 klasa „0”
- 3) Szkoła Podstawowa w Pobłociu – 171 uczniów
- 4) Szkoła Podstawowa w Stowięcinie – 132 uczniów + 15 klasa „0”

Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego:

Przedszkole publiczne - 2

- 1) Przedszkole gminne w Główczytach – 90 dzieci
- 2) Przedszkole gminne w Żelkowie - 0

Punkty przedszkolne – 6

- 1) Punkt przedszkolny w Główczykach (0)
- 2) Punkt przedszkolny w Rumsku (0)
- 3) Punkt przedszkolny w Żelkowie (14)
- 4) Punkt przedszkolny w Żoruchowie (0)
- 5) Punkt przedszkolny w Poblóciu (0)
- 6) Punkt przedszkolny w Podolu Wielkim (5)

Niepubliczne jednostki systemu oświaty:

- 1) Przedszkole Niepubliczne „Kubuś Puchatek” w Poblóciu – 58 dzieci
- 2) Społeczne Przedszkole , Szkoła Podstawowa, Gimnazjum z dotychczasowymi klasami gimnazjalnymi w Szczypkowicach, dla których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Szczypkowice – z dniem 1 września 2019 r. zostało zlikwidowane.

12.2. Stypendia naukowe

W roku szkolnym 2018/2019 przyznano Stypendia Wójta za wybitne osiągnięcia w nauce, zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/296/2017 Rady Gminy Główczyce z dnia 29 sierpnia 2017 oraz Uchwałą nr XXXI/295/2017 Rady Gminy Główczyce z dnia 29 sierpnia 2017 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Główczyce”. Przyznanych zostało **15 stypendiów** za wybitne osiągnięcia w nauce (w 2018 r. – 17) na łączną kwotę **6.000,00 zł** (w 2018 r. – 5.700,00 zł).

12.3. Dotacje oświatowe

W 2019 roku gmina otrzymała dotacje na projekty:

- 1) Dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów
- kwota dotacji: 174.647,11 zł, koszt całkowity: 199.756,56 zł
- 2) „Dotacja podręcznikowa”
- kwota dotacji 69.140,59 zł, koszt całkowity: 69.140,59 zł
- 3) „Aktywna tablica”
- kwota dotacji: 42.000,00 zł, koszt całkowity: 52.572,28 zł
- 4) dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników
- kwota dotacji: 27.416,61 zł, koszt całkowity: 27.416,61 zł
- 5) Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

- kwota dotacji: 32.000,00 zł, koszt całkowity: 40.182,07 zł

6) Posiłek w szkole i w domu

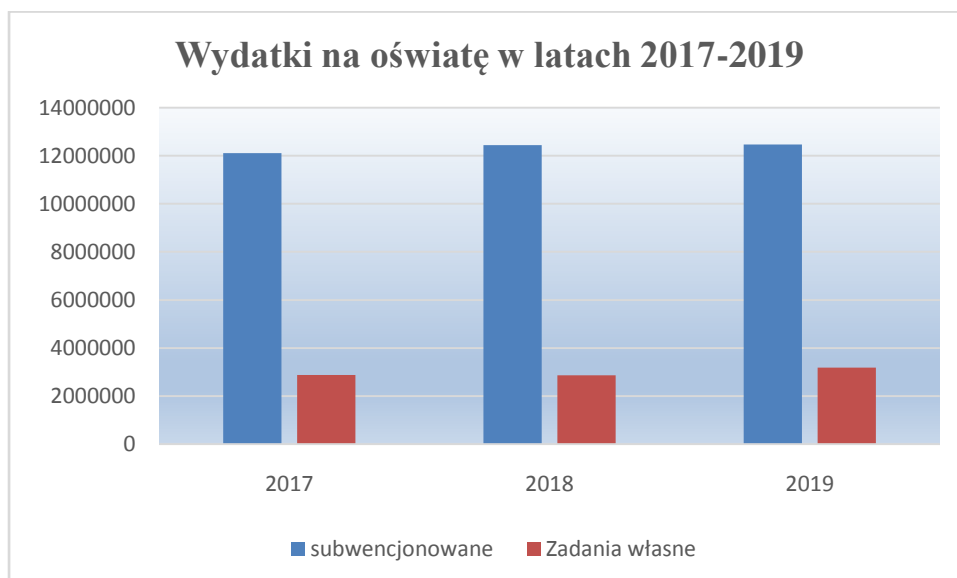
- kwota dotacji: 102.070,00 zł, koszt całkowity: 129.006,43 zł

12.4. Wydatki na oświatę

W latach 2017 – 2019 wydatki na oświatę kształtowały się następująco:

Nazwa wydatku	Wydatki w 2017 r.	Wydatki w 2018 r.	Wydatki w 2019 r.
Wydatki na zadania subwencionowane	12.110.908,32	12.440.931,15	12.474.188,32
Wydatki na zadania własne	2.875.227,26	2.867.011,50	3.188.748,06
Razem	14.986.135,58	15.307.942,65	15.662.936,38

Na wydatki subwencionowane składają się płace wraz z pochodnymi dla nauczycieli i obsługi oraz wydatki związane z utrzymaniem szkół (opał, materiały biurowe, drobne remonty, media). Wydatki na zadania własne dotyczą funkcjonowania przedszkoli, zerówek i punktów przedszkolnych, prowadzenia stołówek oraz dowozu dzieci do szkół.

XIII. ZABYTKI

Gmina Głównyzyce w 2019 roku przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2023, uchwalony Uchwałą Nr XV/130/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy Głównyzyce na lata 2019 – 2023 jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie. Jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program opieki nad zabytkami stanowi podwalinę współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Współpraca ta rozwijana w kolejnych latach powinna przynieść lokalnej społeczności, i nie tylko, wymierne korzyści – zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Gmina Głównyzyce jest niezwykle bogata w obiekty dziedzictwa kulturowego. Są to głównie historyczne założenia pałacowe bądź dworskie z parkami, z zabudowaniami gospodarczymi, folwarkami. W rejestrze zabytków znajduje się 6 zespołów pałacowo-parkowych (Wolinia, Skórzyno, Wykosowo, Gorzyno, Wielka Wieś, Głównyzyce), 5 zespołów dworsko-parkowych (Cecenowo, Szczyrkowice, Żoruchowo, Podole Wielkie, Stowięcino – dwór nie istnieje) i 2 parki (Równy, Żelkowo). Rejestrem zabytków objętych jest kilka obiektów sakralnych na terenie gminy: kościoły w Cecenowie, Stowięcinie i Żelkowie oraz cały zespół kościelny w Głównyzycach.

Na obszarze gminy zarejestrowano ponad 770 stanowisk archeologicznych udokumentowanych materiałem źródłowym, z których ochroną konserwatorską objęto 394 obiektów. Ochroną prawną, przez wpis do rejestru zabytków województwa pomorskiego, objęto dziesięć stanowisk. Są one usytuowane na południowy zachód od Rumska, pomiędzy Rumskiem a Równem, w pobliżu Rówienka, na północ od Wykosowa, na wschód od Siodłonia, w lesie na zachód od Żoruchowa i na północ od Cecenowa.

Obecnie większość zabytkowych obiektów posiada nowych właścicieli. Jednak stan obiektów zabytkowych na terenie gminy nie jest zadowalający. Wynika on z niewłaściwego utrzymania obiektów, braku remontów oraz sposobów ich przeprowadzania. Zły stan techniczny dotyczy wielu obiektów dworskich i pałacowych oraz zabudowy folwarcznej.

Wiąże się to z jednej strony z brakiem troski obecnych właścicieli, dzierżawców i najemców o stan zabytkowych obiektów, z drugiej strony z brakiem odpowiednich funduszy na cele związane z ich konserwacją i remontem. Brak też pomysłów na dochodowe wykorzystanie zespołów dworsko- i pałacowo-parkowych, albo brak możliwości finansowych na ich zrealizowanie.

W wielu przypadkach postępuje dewastacja obiektów, które, nie zabezpieczone przed zniszczeniem grożą nawet zawaleniem. Dzieje się tak np. w przypadku pałacu w Cecenowie, dworu w Szczypkowicach. Są i przykłady pozytywne: odrestaurowany w ostatnim czasie pałac w Wolini, utrzymane w dobrym stanie pałace w Podolu Wielkim, Żoruchowie i Wielkiej Wsi.

Zadania na lata 2019-2023
Umieszczenie przy zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków tablic informacyjnych
Popularyzacja zabytków w szkołach i poza szkołami w formie konkursów i publikacji
Wsparcie finansowe dla właścicieli zabytków – na podstawie Uchwały nr XVII/132/2016 Rady Gminy Główczyce z dnia 28 kwietnia 2016r. w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji celowej z budżetu gminy Główczyce na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków
Udział w programach wsparcia finansowego i merytorycznego dla właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków
Udział w szkoleniach dotyczących ochrony zabytków i edukacji kulturowej

XIV. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

Gminny Ośrodek Kultury w Główcycach (GOK) to instytucja, której celem jest prowadzenie działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby w zakresie kultury, sportu, czytelnictwa oraz spędzania czasu wolnego. Wielokierunkowa działalność GOK ma na celu dotarcie do jak największej grupy odbiorców, w szczególności mieszkańców Gminy Główczyce oraz zaangażowanie ich do aktywnego uczestnictwa w tworzeniu kultury i sztuki.

W ramach Gminnego Ośrodka Kultury działa Wiejski Dom Kultury (WDK) w Pobłociu oraz 21 świetlic wiejskich.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Kultury uzyskał przychody w łącznej kwocie **1.999.404,04 zł**, w tym z tytułu:

- dotacji podmiotowej z budżetu Gminy **1.769.900,00 zł**
- dotacji celowej z budżetu Gminy na finansowanie kosztów inwestycji **100.000,00 zł**
- przychody własne (wynajem sal, darowizny, wpływy z zabaw, wpłaty za zajęcia, czynsz- księgarnia) **129.504,04 zł.**

14.1. Wydarzenia i zrealizowane projekty

W 2019 roku GOK w Główczykach zrealizował następujące wydarzenia kulturalne:

Styczeń:

- XXVII Finał WOŚP w gminie Główczyce;
- Warsztaty haftu kaszubskiego, szkoła słupska;

Luty

- Ferie zimowe w gminie Główczyce, ferie z xbox Kinect oraz ferie na sportowo – organizowany na wszystkich świetlicach wiejskich gminy Główczyce oraz na hali sportowej;
- Mobilny Punkt Informacji o Funduszach Unijnych w GOK-u;
- Zakończenie i podsumowanie rozgrywek Ligi Halowej o Puchar Wójta gminy Główczyce;

Marzec

- Warsztaty wielkanocnych jajek ażurowych - uczestniczki nauczyły się tworzyć I. ażurowe jajka wielkanocne, czyli ręcznie ozdabiać jajka gęsie metodą Richelieu;
- Warsztaty Klanzy dla wolontariatu;
- Warsztaty lepienia w glinie;
- Klub Teatralny GOK – Kupiec Wenecki;
- Turniej KGW w Jezierzycach - XIV Turniej KGW, w którym gminę Główczyce reprezentowały panie ze Stowięcina;
- Dzień Kobiet w WDK Pobłocie z piosenką włoską;
- Wiosna w Główczykach! - GOK Główczyce postanowił obdarować mieszkańców Główczyce oraz ozdobić ich ulice pięknymi, żółtymi żonkilami;
- Rajd charytatywny "dla Marzeny";
- Wielkanocny Decoupage - dla dzieci i młodzieży;
- IX Słupski GrajDołek / Główczycki Grajek;

Kwiecień

- Wiosenny Turniej Siatkarski;

- Warsztaty zdobienia materiałów techniką Ebru;
- Klub Teatralny GOK: Pomoc domowa;
- Sprzątanie rzeki Łeby;
- Niedziela Palmowa - Konkurs Palm i Pisanek;
- Kurs komputerowy dla seniorów;
- VII Amatorski Turniej Piłki Ręcznej;
- Bal Seniora "Lata 60-te";

Maj

- Nocny Rajd z flagami;
- Spektakl dla dzieci "Cygańskie tajemnice";
- Graffiti przeciwko używkom - ozdabianie zniszczonej ściany na hali sportowej;
- Rozstrzygnięcie konkursu "Czytamy – przyklejamy";
- Wernisaż Smółdzińskiej Pracowni Rysunku i Malarstwa;
- Dzień Dziecka w Główczych - na hali sportowej w Główczych zorganizowano Dzień Dziecka, w ramach którego odbyły się warsztaty malowania na szkle oraz folii dla dzieci i młodzieży;

Czerwiec

- wystawa „Moje podróże małe i duże”;
- sportowe podsumowanie roku na hali;
- Warsztaty zdobienia torebek;
- Wakacje w GOK-u i na świetlicach wiejskich;
- Letnia Wycieczka do Czołpina;
- 60. Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy w Główczych;
- Główczycki Festiwal Lata 2020;

Sierpień

- Maczuga Stolema 2019;
- Senioralny Srebrny Piknik;
- Wycieczka krajoznawcza na zakończenie wakacji - całodniowa wycieczka do Słupska;
- Warsztaty tworzenia mydełek;

Wrzesień

- Gminne Święto Plonów w Główczych;
- Konkurs Czytelniczy "Pokaż nam jak czytasz!";

Październik

- Noc Bibliotek w Pobłociu i Główczych;
- Śladami Maczugi Stolema dla szkół z terenu Gminy;
- Gminny Konkurs czytelniczy "Czytanki – przyklejanki";

- Otwarcie Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki po remoncie;
- VIII Amatorski Turniej Piłki Ręcznej;

Listopad

- X Słupski GrajDołek / Główczycki Grajek;
- XIV Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Wójta Gminy Główczyce;
- Gminne Obchody Narodowego Święta Odzyskania Niepodległości;
- Nocny rajd z flagami i pochodniami;
- Bal Seniora Na Dzikim Zachodzie;
- Magiczne Andrzejki dla Dzieci;
- Andrzejki na ludowo w Klęcinie;

Grudzień

- 12 Wspaniałych, czyli krwiodawstwo w Główczykach - w Główczykach pojawiła się mobilna stacja Regionalnego Centrum Krwiodawstwa ze Słupska, w której można było oddać krew dla potrzebujących;
- Mikołajki w Główczykach;
- Świąteczne Warsztaty Decoupage 3D;
- XV Turniej Halowej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Główczyce;
- Wigilia Gminna dla Osób Starszych i Samotnych.

14.2. Działalność sekcji i grup

W GOK-u prowadzone są następujące sekcje:

grupa wokalna – liczne występy grupy na konkursach wokalnych oraz na imprezach rangi powiatowej i gminnej. Młodzież ćwiczy w sekcjach w Pobłociu i Główczykach, instruktor ćwiczy również z KGW Stowięcino.

sekcja taneczna – grupa działa w Główczykach, organizowane warsztaty z instruktorkami ze Słupska i Lęborka;

aerobik – zajęcia w Główczykach od września do maja

Klub Kobiet Kreatywnych – cotygodniowe zajęcia w których bierze udział grupa pań, zajmujących się wyszywaniem, szydełkowaniem, filcowaniem, robieniem na drutach, haftem tradycyjnym oraz innymi warsztatami rękodzielniczymi;

Klub Teatralny GOK – w jego ramach są organizowane wyjazdy na spektakle teatralne do Słupska

Dyskusyjne Kluby Książki – działają w Pobłociu i od końca 2019 roku w Główczykach (wznawia działalność).

14.3. Biblioteka publiczna i jej filie

Budynki biblioteki publicznej w Głowczycach oraz filia w Poblóciu dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka posiada też książki z dużą czcionką dla osób słabowidzących, nie posiada zaś książek pisanych Braillem ani zbiorów audiowizualnych.

Księgozbiór na koniec **2017 roku wyniósł 18527 woluminów**, na koniec **2018 roku 19175 woluminów**, na koniec **2019 roku księgozbiór wyniósł 21711 książek**. W przeliczeniu biblioteki posiadają 241 woluminów na 100 mieszkańców naszej gminy; Na początku roku 2018 zarejestrowano 813 czytelników biblioteki w Głowczycach, zaś na koniec roku 717, co daje 7,87 czytelników na 100 mieszkańców. W 2019 roku nastąpił spadek zarejestrowanych czytelników do 664 osób. Spadek spowodowany jest czasowym wyłączeniem biblioteki głównej związanym z przenosinami i remontem, a także weryfikacją i usunięciem nieaktywnych kont czytelniczych. Przez dłuższy czas wyłączona z użytkowania była również filia w Poblóciu.

W bibliotekach zatrudnionych jest 3 pracowników (w Głowczycach na pełen etat, w Poblóciu na ½ etatu, w Gorzynie na ¼ etatu). Biblioteki wspierają stażyści i praktykanci, dodatkowo animatorzy kultury mają również przeszkolenie biblioteczne i są w stanie zastąpić bibliotekarza w udostępnianiu zbiorów. W 2019 roku od lipca zatrudniono dodatkowego pracownika w Głowczycach na pełny etat.

Biblioteki przeprowadziły następujące akcje czytelnicze: konkurs czytelniczy od września 2018 r. do maja 2019 r. (nagrody losowane bony Empik, maskotka dla każdego czytelnika); Narodowe Czytanie; Noc Bibliotek; Dyskusyjny Klub Książki w Głowczycach i Poblóciu.

Biblioteka w Głowczycach po remoncie

14.4. Hala sportowa

Hala jest bezpłatnie udostępniana szkołom z gminy Główczyce (na potrzeby prowadzenia zajęć sportowych w ramach godzin lekcyjnych oraz wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych wymagających dużej sali, a także na SKSy oraz turnieje sportowe); klubom sportowym z gminy Główczyce, a także dzieciom i młodzieży szkolnej; młodzież przychodzi również popołudniami grać w tenisa, piłkę siatkową i inne gry. Odbywają się w niej również zajęcia aerobik i zumba dla kobiet oraz funkcjonuje ogólnodostępna siłownia, a w szerszej perspektywie planujemy również kolejne zajęcia sportowe i inwestycje.

Na hali zatrudniony jest instruktor, który włącza się w pomoc przy organizacji zawodów sportowych dla szkół oraz dla dorosłych, prowadzi liczne sekcje sportowe (piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, dla dzieci w różnym wieku), pomaga ćwiczącym na siłowni.

14.5. Remonty infrastruktury

Remont budynku GOK-u w Główczychach – rozpoczęcie listopad 2017 r.– zakończenie październik 2019 r.; koszt prac po przetargu wyniósł 1 574 400 zł (w tym 1 mln zł dotacja z Instytutu Książki; 350 tys. kredyt w banku spółdzielczym, 100 tys. dotacja celowa gminy, pozostałe środki z budżetu GOK-u koszt prac projektowych przy przebudowie GOK-u - 83 tys. zł.); wyremontowano i częściowo przebudowano budynek GOKu, przebudowano bibliotekę i połączono ją łącznikiem z zadaszeniem;

Dodatkowo zrealizowano w 2019 roku:

- prace remontowe na sali widowiskowej i prace dostosowawcze w GOK-u i bibliotece – 86 000 zł, w tym wykonanie sceny w zakresie kotar, kratownic, podłoga winylowa – 39 950 zł,
- zakup schodolaza – ok 3 000 zł.

Sala widowiskowa po remoncie

Nakłady GOK Główczyce na świetlice wiejskie:

- docieplenie poddasza w Rumsku – 10 500 zł
- prace remontowe stropu oraz wykonanie barierki Gorzyno – 14 100 zł
- remont Rzuszcze – 24 000 zł
- naprawa rynny i części dachu Wykosowo – 1000 zł
- opracowanie wstępnego kosztorysu Stowięcino – 500 zł
- prace remontowe Podole Wielkie – 900 zł
- zakup materiałów remontowych na świetlice – 10 100 zł.

XV. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

15.1. Policja

W 2019 roku Gminę Główczyce obsługiwało łącznie 18 funkcjonariuszy, w tym 10 z Komisariatu Policji w Główczykach.

Ogółem ujawniono 215 wykroczeń, z czego 345 zakończono nałożeniem mandatów karnych, a w przypadku 1670 popełnionych wykroczeń zastosowano „pouczenia”.

Ogółem przeprowadzonych interwencji było 2932, w tym w miejscach publicznych 2886, domowych 46.

W badanym okresie zaistniały trzy zdarzenia drogowe ze skutkiem śmiertelnym w miejscowościach: Choćmirówko, Wielka Wieś i Żoruchowo.

Liczba wypełnionych formularzy „niebieska karta” – 11, w tym po raz pierwszy – 8, po raz drugi – 3.

W toku pełnionych służb policjanci dokonywali systematycznie kontroli miejsc zagrożonych przestępczością, rejonów gromadzenia się młodzieży ustalonych na podstawie analizy stanu zagrożenia oraz zgłoszeń mieszkańców.

Jednocześnie policja brała udział w zabezpieczaniu ładu i porządku podczas różnego rodzaju festynach, uroczystościach na terenie Gminy, m. in. podczas Festiwalu Lata oraz Gminnego Święta Plonów. Policjanci w ramach programów prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży przekazują wskazówki dotyczące bezpiecznego poruszania się po drogach, a także na temat przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, dopalaczy oraz cyberprzemocy

15.2. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy Głowczyce działa pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, skupiając łącznie 167 strażaków ochotników. Jednostki dysponują łącznie 9 – cioma pojazdami przeznaczonymi do różnego typu zadań, wyposażonymi w niezbędny sprzęt ratowniczy.

Są to: dwa samochody ratowniczo – gaśnicze ciężkie, 2 samochody ratowniczo – gaśnicze średnie, 3 samochody ratownicze lekkie, 1 samochód ratownictwa technicznego (zakupiony w 2019 r.) i 1 samochód operacyjny. Jednostki OSP działają w: Głowczycach, Poblóciu, Izbicy, Dargolezie, Górzynie. Oprócz tego działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze.

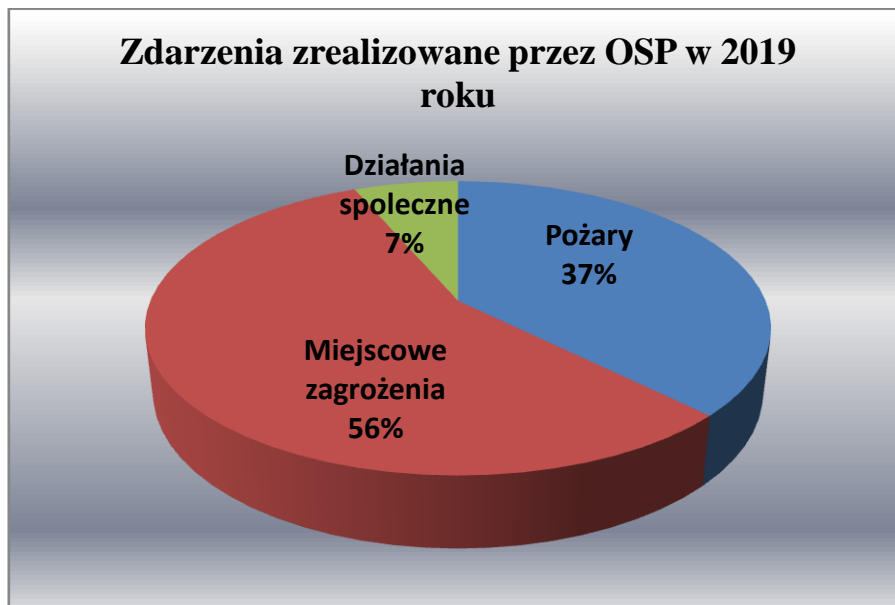
Jednostka OSP Głowczyce włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego i działa w kompaniach: pożar, powódź, wichura.

Zakupiony samochód marki Renault Master – ratowniczy lekki, OSP Główny

W roku 2019 na terenie Gminy Główny odnotowanych zostało 58 pożarów, podczas gdy w roku 2018 miało miejsce 79 pożarów.

W 2019 r. OSP na terenie Gminy Główny odnotowały następujące zdarzenia:

W roku 2019 z budżetu Gminy na OSP wydatkowano środki finansowe w kwocie 333.262,85 zł.

Wydatki	Kwota
Zakup samochodu dla OSP Główny	40.000,00 zł
Ekwiwalent za udział w akcjach, szkoleniach	50.542,20 zł
Badania lekarskie	3324,00 zł
Paliwo	50.124,10 zł
Umowy zlecenia	66.838,61 zł
Sprzęt, umundurowanie	45.128,83 zł
Ubezpieczenie mienia i osób	11.619,50 zł
Zakupy	7.665,16 zł
Pozostałe (materiały budowlane, przeglądy, regeneracje gaśnic, alarmowanie, opał, media)	58.020,45
Razem	333.262,85 zł

XVI. WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Na terenie Gminy Główny działają organizacje pozarządowe o charakterze pomocowym i aktywizującym lokalną społeczność. Organizacje społeczne prowadzą działania na rzecz sportu, aktywności fizycznej, edukacji oraz promocji. Działanie tych podmiotów przyczyniają się do wzmocnienia integracji mieszkańców.

Wykaz stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Stowarzyszeń w 2019 roku i aktywnie działających na terenie Gminy Główny:

Lp.	Nazwa	Miejscowość	Typ rejestru
1.	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DARGOLEZIE	DARGOLEZA	Rejestr Stowarzyszeń
2.	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GŁÓWCZYCACH	GŁÓWCZYCE	Rejestr Stowarzyszeń
3.	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W POBŁOCIU	POBŁOCIE	Rejestr Stowarzyszeń
4.	STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI SZCZYPKOWICE	SZCZYPKOWICE	Rejestr Stowarzyszeń
5.	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W IZBICY	IZBICA	Rejestr Stowarzyszeń
6.	GMINNE WSPIERANIE INICJATYW SPOŁECZNYCH	GŁÓWCZYCE	Rejestr Stowarzyszeń

7.	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GORZYNIĘ	GORZYNO	Rejestr Stowarzyszeń
8.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W ŻELKOWIE	ŻELKOWO	Rejestr Stowarzyszeń
9.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W DARGOLEZIE	DARGOLEZA	Rejestr Stowarzyszeń
10.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH WIELKA WIEŚ	WIELKA WIEŚ	Rejestr Stowarzyszeń
11.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W STOWIĘCINIE	STOWIĘCINO	Rejestr Stowarzyszeń
12.	STOWARZYSZENIE POMORSKI STOLEM	GŁÓWCZYCE	Rejestr Stowarzyszeń
13.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W GŁÓWCZYCACH	GŁÓWCZYCE	Rejestr Stowarzyszeń
14.	KÓŁKO ROLNICZE - KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W BĘDZIECHOWIE	BĘDZIECHOWO	Rejestr Stowarzyszeń
15.	STOWARZYSZENIE MICHAŁOWE	MICHAŁOWO	Rejestr Stowarzyszeń
16.	STOWARZYSZENIE KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W CECENOWIE	CECENOWO	Rejestr Stowarzyszeń
17.	STOWARZYSZENIE "AKTYWNI NA NOWO"	POBŁOCIE	Rejestr Stowarzyszeń

W gminie funkcjonują cztery **kluby sportowe**:

- Głównycki Towarzystwo Sportowe „BŁĘKITNI” w Głównyczach,
- Klub Sportowy JANTARIA Pobłocie,
- Gminne Towarzystwo Sportowe SOKÓŁ w Szczyrkowicach,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Żelki” Żelkowo

Program współpracy Gminy Głównycki z organizacjami pozarządowymi na rok 2019 przyjęty został Uchwałą Rady Gminy Głównycki nr II/13/18 z dnia 06 grudnia 2018 r. po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Głównym celem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz podnoszenie poziomu ich życia.

W 2019 roku przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi były głównie zadania realizowane w zakresie sportu oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Na realizację programu w 2019 roku wydatkowane zostały środki finansowe w wysokości 121.500,00 zł (w 2018 r. – 116.000,00 zł). Ogłoszono 5 konkursów – 2 konkursy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz 3 konkursy w zakresie sportu.

Zakres wsparcia w ramach ogłaszanych przez gminę Głowczyce otwartych konkursów ofert przedstawia się następująco:

- 1) realizacja zadania publicznego Gminy Głowczyce polegającego na wsparciu finansowym sportu w roku 2019 w zakresie piłki nożnej

Lp.	Nazwa podmiotu	Tytuł zadania	Wartość zadania (zł)	Przyznana kwota dotacji (zł)
1	Gminne Towarzystwo Sportowe „SOKÓŁ”, Szczyrkowice, 76-220 Głowczyce	„Gram bo lubię, SOKÓŁ trenuje i gra w piłkę.” Szkolenie piłki nożnej, udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej	30 270,00	25 000,00
2	Głowczyckie Towarzystwo Sportowe „Błękitni”, ul. Skórzyńska 5, 76-220 Głowczyce	Upowszechnianie kultury fizycznej poprzez szkolenia młodzieży i organizacja zawodów sportowych dla miejscowości Głowczyce i całej Gminy	39 692,00	30 000,00
3	Klub Sportowy „JANTARIA” Poblocie, 76-220 Głowczyce	„GRAMY DO JEDNEJ BRAMKI, GRAJ Z NAMI!”. Szkolenie piłki nożnej, udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej	36 750,00	32 500,00
4	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „ŻELKI” Żelkowo, Żelkowo 26, 76-220 Głowczyce	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży należących do uczniowskich klubów sportowych z siedzibą na terenie Gminy Głowczyce	3 300,00	3 000,00

- 2) realizacja zadania publicznego gminy Głowczyce z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w roku 2019, poprzez organizację

wyjazdowego wypoczynku letniego dla młodzieży w wieku 8-12 lat i 13-15 lat zamieszkałej na terenie gminy Główny.

Lp.	Nazwa podmiotu	Tytuł zadania	Wartość zadania (zł)	Wnioskowana kwota dotacji (zł)
1	Polskie Towarzystwo Krajoznawcze ul. Prosta 53, 65-783 Zielona Góra	Kolonie edukacyjne „Ja i Ty zawsze bezpieczni” z elementami profilaktyki uzależnień w Grzybowie	31 000,00	31 000,00

XVII. AUDYT WEWNĘTRZNY

W 2019 roku przeprowadzone zostały audyty o tematyce:

- 1) Ocena organizacji szkół, dla których organem prowadzącym jest Wójt Gminy Główny
- 2) Ocena działalności ZUP Sp. z o. o. w Głównych
- 3) Ocena realizacji zadań statutowych GOK-u.
- 4) Audyt bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych w Urzędzie Gminy.

Ponadto audytor dokonywał analizy ryzyka w zakresie działania Gminy oraz prowadził czynności doradcze w zakresie realizowania kontroli zarządczej, mające na celu usprawnienie funkcjonowania Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych.

ZAKOŃCZENIE

Raport pozwala na uzyskanie wglądu w aktualną sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Główny. Stanowi też punkt odniesienia do dalszego planowania kierunków działania oraz realizacji niezbędnych przedsięwzięć w najbliższych latach.

Składam serdeczne podziękowanie wszystkim dyrektorom jednostek organizacyjnych, pracownikom Urzędu Gminy za pomoc w przygotowaniu niniejszego raportu.